

Dnr: ALLMF115/2016

KST § 188 FÖRVALTNINGSÄRENDEN, BEGÄRAN OM UTLÅTANDE, BIBLIOTEKSLAGEN

Lagen som gäller de allmänna bibliotekens biblioteks- och informationstjänster förnyas. Meningen är att den nya bibliotekslagen träder i kraft den 1 januari 2017. Meningen med att revidera bibliotekslagen är att främja invånarnas delaktighet, att de bildningsmässiga och grundläggande rättigheterna i medborgarsamhället tryggas samt att trygga en jämlik tillgång till kunskap och kultur. Ett centralt mål är att främja den samhälleliga demokratiutvecklingen och att stärka de allmänna bibliotekens verksamhetsförutsättningar i en verksamhetsmiljö som snabbt förändras.

Undervisnings- och kulturministeriet har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att bereda ett förslag till reform av bibliotekslagen och lagstiftning med anknytning till den.

Arbetsgruppens förslag har lämnats till undervisnings- och kulturministeriet den 17 maj 2016.

Utkastet till regeringsproposition har utarbetats vid undervisnings- och kulturministeriet utgående från arbetsgruppens förslag. Utkastet har sänts på remiss den 19 augusti 2016. Remisstiden slutar den 23 september 2016.

Beredning: Christina Båssar christina.bassar@korsnas.fi Tel. 06-3479120

Bilagor: Bilaga 1, Begäran om utlåtande
Bilaga 2, Förslag till utlåtande, sammandrag
Bilaga 3, Förslag till utlåtande, hela

Kd:s förslag:

Kommunstyrelsen godkänner det uppgjorda utlåtandet och ger kommundirektören rätt att göra kompletteringar om behov uppstår.

KST § 188/2016 Beslut:

Godkändes.

Utdragets riktighet intygar

Korsnäs den 15 september 2016

Christina Båssar, Protokollförare

Korsnäs kommun

Strandvägen 4323
66200 KORSNÄS
tel. 06-3479 111, fax 06-3479 190

Kommunstyrelsen § 188/2016

Bilaga 2, Förslag till utlåtande, sammandrag

Yttrandets centrala innehåll

Remissutlåtande, sammandrag:

10 § Korsnäs kommun ger sitt starka stöd och rekommenderar att Vasa stadsbibliotek-landskapsbibliotek utses till ett av de tolv utvecklingsbiblioteken i landet, därför att det har de bästa förutsättningarna för att klara av att ge regionen den service på svenska som behövs och att vara ett stöd för biblioteksverksamheten i regionen i lagförslagets anda

13 § Korsnäs kommun hoppas att barns jämlika användande av bibliotek kunde uttryckas med stöd av lagen

14 § Korsnäs kommun önskar att den första meningen stryks eller omformuleras: bibliotekspersonalen kan bedöma i vilka fall låneförbud utfärdas

15 § Utvärdering sker i lämplig omfattning i dag

16 § Korsnäs kommun anser att majoriteten av bibliotekspersonalen skall ha biblioteksutbildning.

Korsnäs kommun understryker att den som leder biblioteksverksamheten, (biblioteksdirektör, bibliotekschef) ovillkorligen skall ha avlagt 60 p eller 35 sv eller likvärdiga studier i ämnet informationsvetenskap

Korsnäs kommun

Strandvägen 4323
66200 KORSNÄS
tel. 06-3479 111, fax 06-3479 190

Kommunstyrelsen § 188/2016

Bilaga: Bilaga 3, Förslag till utlåtande, hela

Ärende: Remissutlåtande, förslag till bibliotekslag för allmänna bibliotek 1.

10 § Regionala centralbibliotek

Korsnäs kommun anser att det är ytterst viktigt att ett regionalt centralbibliotek placeras i Österbotten och att detta bibliotek har beredskap att betjäna både den finskspråkiga och den svenskspråkiga befolkningen på lika grunder, med hänvisning till grundlagen om medborgarens rätt till betjäning på eget modersmål. Eftersom ett centralbibliotek har i uppdrag att stöda de allmänna bibliotekens verksamhet på sitt område och det i Österbotten finns till sin befolkningsmajoritet både svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner, är det mest ändamålsenliga och med avseende på resursanvändningen mest ekonomiskt att utse ett sådant bibliotek till centralbibliotek, som redan äger förmågan att betjäna området och har en stor samling bestående av material på de olika språk som områdets invånare behöver ha fri och kostnadsfri tillgång till, genom möjlighet till fjärrlån från områdets centralbibliotek. Alternativet är att bygga upp nya samlingar från grunden och lämna befintliga outnyttjade, vilket vore slöseri med samhällsresurser och är även i övrigt omöjligt att åstadkomma med rimliga insatser.

Eftersom centralbiblioteket skall ordna fortbildning för bibliotekspersonalen på sitt område, är det viktigt att denna fortbildning kan ordnas på jämlika grunder med avseende på språken i respektive område. Likaså är det ur jämlikhetssynvinkel viktigt att centralbiblioteket placeras så, att de flesta biblioteken på dess verksamhetsområde finns inom ett rimligt avstånd. Det garanterar att centralbiblioteket har kännedom om sitt områdes särart med avseende på språk och kulturella särdrag och områdets historia, vilket underlättar utbyte av information och kontakter. Med hänsyn till det ekonomiska läget och även ur ett jämlikhetsperspektiv, bör sådana faktorer som bibliotekspersonalens långa resor till utbildningsdagar och krav på dyra hotellövernattningar undvikas. Detta är möjligt endast om centralbiblioteket placeras så, att resvägen inte överstiger en rimlig restid för en utbildningsdag eller ett arbetsmöte. En rimlig restid torde understiga två timmar. Inom centralbibliotekets område bör strävan vara att alla biblioteks personal ska kunna delta i fortbildning på jämlika, ekonomiska och språkliga grunder. Det är inte sannolikt att centralbibliotekets resurser kommer att räcka till för att arrangera samma kurser och fortbildningar på många orter och i lokaler som måste hyras för ändamålet.

Dessutom är centralbiblioteket en länk till ministeriet och även därför är det viktigt ur regional synvinkel att kontakten finns tillgänglig på rimligt avstånd.

I Österbotten har man av hävd goda internationella kontakter till Sverige, av historiska och språkgemensamma orsaker, liksom till övriga Norden och världen. Det finns ingen orsak att kanalisera internationellt samarbete till det nationella centralbiblioteket i Helsingfors stad. Vasa stad är en internationell stad med mångsidig industri, utbildning på flera språk och

Korsnäs kommun

Strandvägen 4323
66200 KORSNÄS
tel. 06-3479 111, fax 06-3479 190

stadier och regionen är rik på kulturella skatter och kulturutövare. Vasa stadsbibliotek-landskapsbibliotek har en stor samling material på svenska och andra språk, förutom finska. Biblioteket har en lång erfarenhet som landskapsbibliotek. Det finns pågående, mångårigt samarbete med kommunbiblioteken i området som inte får äventyras.

Korsnäs kommun anser därför att Vasa stadsbibliotek-landskapsbibliotek bör vara ett regionalt centralbibliotek.

11 § Avgiftsfrihet och avgifter

Som en kostnadsfri service kunde även poängteras att öppnande av lånekort är kostnadsfritt, även om det är underförstått.

12 § Biblioteksanvändarnas skyldigheter

Kunde finnas en förtydligande skrivning att ordningslagen tillämpas, samt att bibliotekslokalen är en offentlig plats.

13 § Användningsregler

Lagen eller förordningen kunde ta ställning till huruvida det är rimligt att strikt kräva uppvisande av lånekort vid lån, det vill säga att rätten till lån är knutet till ett speciellt plastkort, då det finns andra sätt att säkerställa låntagarens identitet, såsom med körkort, pass, mobilidentifiering, t o m "känd person". Frågeställningen är alltså om biblioteket verkligen har rätt att neka till lån om inte lånekortet kan uppvisas vid tillfället?

Ett villkor för minderåriga, vanligen icke 15 år fyllda, är att målsmans godkännande av öppnande av lånekort krävs. Här åsidosätts barnens rätt, i sådana fall då målsman inte godkänner att barnet öppnar lånekort eller binder barnets lånande till sitt eget lånekort. Sådana barn hamnar i en ojämlik position i förhållande till sina kamrater och lagen stöder inte barns rätt till jämlik tillgång till information och kunskap, på samma sätt som den gör i frågan om vuxna. Likaså ges målsmän full insyn i den minderårigas privata lån. I användningsregler förekommer även ofta skrivningen att målsman ansvarar för minderårigas lån, vilket måste anses märkligt med tanke på att 15 år fyllda individer är straffrättsligt ansvariga. Korsnäs kommun önskar förtydliganden i dessa frågor.

Eftersom kommunerna ges stor rätt att skapa låneregler, kommer inte kommuninvånare i olika kommuner att vara jämlika som biblioteksanvändare, vilket kan utgöra ett problem. Å andra sidan vore en strikt styrning och likriktning även problematisk. Enhetliga ramar för användningsregler för allmänna bibliotek efterlyses dock, jämförbart med de maximalt 60 dagar användningsförbud som föreslås i 14 §.

Korsnäs kommun

Strandvägen 4323
66200 KORSNÄS
tel. 06-3479 111, fax 06-3479 190

14 § Låneförbud och förbud att använda biblioteket

Här är ändå lagförslaget alltför detaljerat och strängt. I det dagliga arbetet behövs frihet att tillämpa förbud av detta slag utgående från bedömning från fall till fall och med hänsyn till särskilda omständigheter som kommer personalen till kännedom. Den första meningen binder bibliotekspersonalen. Knappast lyckas kommunen skapa sådana användningsregler så att det aldrig uppstår behov att tillämpa en mildare behandling. Kommunens användarregler behöver inte förstärkas på detta sätt, så att personalen riskerar att bryta mot lagen.

15 § Utvärdering

Korsnäs kommun anser att utvärderingen i nuvarande form, på alla nivåer, är tillräcklig.

16 § Kompetens och ledning

Här finns lagförslagets största svaghet. Den som leder biblioteksverksamheten måste ovillkorligen ha studerat informationsvetenskap motsvarande 60 p eller 35 studieveckor. Lagförslaget tar inte ställning till hur stor andel av personalen som skall ha biblioteksutbildning, vilket är en svaghet. Lagen borde garantera att det i små och medelstora kommuners bibliotek finns tillräckligt med yrkeskunnig personal. Att bedöma vad som är tillräckligt är naturligtvis en tolkningsfråga, men majoriteten av de anställda borde ha biblioteksutbildning. Det är olyckligt och ställer kommuninvånarna i ojämlig position om det i biblioteket finns dels professionell personal och dels halvprofessionell personal som saknar biblioteksutbildning. Att ha en teoretisk bakgrund underlättar alla gånger ett framgångsrikt utövande av vilket yrke som helst och i synnerhet i bibliotek, som handlar om information och kunskap och förmedlingen av dessa till allmänheten. Det finns ingen orsak att på detta sätt nedmontera våra finländska bibliotek, som är av de ledande i världen. Biblioteksutbildad personal torde även vara bästa garanten för att befintliga resurser såsom material och utrymmen kan utnyttjas maximalt.

Om kravet att bibliotekets ledare skall ha studerat informationsvetenskap slopas, äventyras en hel utbildning och ett forskningsområde vid våra universitet och yrkeshögskolor.

Vad "god kännedom om uppgifter och verksamhet" betyder, är i högsta grad en tolkningsfråga. Hur inhämtar en person som inte är utbildad inom området denna kunskap och således inte tidigare kunnat inneha en bibliotekarietjänst och vilka möjligheter har denna att inhämta den erfarenhet av det praktiska, dagliga arbetet som denna förutsätts leda på ett framgångsrikt sätt? Hur kan det ens rättsligt motiveras att kravet på 60 p eller 35 sv kvarstår för en vanlig bibliotekarietjänst, som dock inte kommer att ansvara för verksamheten som helhet, då det förutsätts att den som skall vara ansvarig för och leda hela verksamheten och ansvara för utvecklingen av verksamheten saknar den teoretiska basen som bibliotekarierna har?

Korsnäs kommun

Strandvägen 4323
66200 KORSNÄS
tel. 06-3479 111, fax 06-3479 190

Korsnäs kommun föreslår att av den som leder biblioteksverksamheten fortfarande krävs 35 sv eller 60 p studier i informationsvetenskap.

Majoriteten av bibliotekets personal skall ha biblioteksutbildning.

2. Inga kommentarer till lagen